

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma

- alaotsikko

LUONNOS

Sisällys

Saatesanat
Tiivistelmä

1. Johdanto	4
2. Tilastoja ja taustoja Pohjois-Karjalasta	5
3. Yhdistystoiminta Pohjois-Karjalassa	6
3.1 Yhdistykset hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäjinä.....	7
3.2 Yhdistysten rahoitus.....	7
3.3 Yhteistyön rakenteet.....	8
4. Prosessikuvaus	9
5. Visio	10
6. Painopisteet ja kehittämistavoitteet	11
6.1 Uudistuva ja kestävä kansalaistoiminta.....	11
6.2. Yhdistysten välinen yhteistyö	13
6.3. Hyvinvointia kumppanuudessa	15
8. Lähteet.....	19
Liitteet.....	19
Pohjois-Karjalan yhdistysohjelman 2021-2025 vaikutusten arviointi	

Saatesanat

1. Johdanto

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma on pohjoiskarjalaisten yhdistystoimijoiden tahdonilmaus yhteisistä kehittämiskohteista vuosille 2021-2025. Yhdistysohjelma on Pohjois-Karjalan maakuntaohjelman POKAT2025:n toimenpideohjelma. Ohjelman lähtökohtana on ollut järjestölähtöisyys ja se on rakennettu yhdessä yhdistystoimijoiden kanssa. Ohjelma tehtiin vuoden 2021 aikana ja sen tekemiseen osallistui yhteensä *xxx toimijaa*. Ohjelmatyöstä vastasi Pohjois-Karjalan järjestöasiain neuvottelukunta JANE. Ohjelman kokoaminen tehtiin Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n resursseilla. Yhdistysohjelma laadittiin Pohjois-Karjalaan kolmatta kertaa.

Yhdistyksillä on tärkeä rooli ihmisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäjinä. 2020-luku on monella tapaa yhdistystoiminnan ja yhdistysten toimintaedellytyksien kannalta merkittävä. Toimintaympäristön muutokset, väestön ikääntyminen, rakenteelliset muutokset kunnissa, sote-uudistus sekä koronapandemian vaikutukset edellyttävät myös järjestökentän toiminnan uudistumista ja kehittämistä. On tärkeää, että yhdistys- ja kansalaistoiminnan toimintaedellytykset turvataan Pohjois-Karjalassa. Tulevaisuudessa keskeistä on yhdistysten rahoituksen turvaaminen niin kuntien, *mahdollisen hyvinvointialueen* kuin Veikkauksen rahoituksen osalta.

Yhdistysohjelman tavoitteena on tehdä näkyväksi Pohjois-Karjalan yhdistystoimintaa ja kentän kehittämistarpeita. Yhdistysohjelmaan on koottu yhdistyskentän yhteinen näkemys tulevaisuuden painopisteistä ja kehittämistavoitteista. Ohjelma toimii työvälteenä yhdistyksille, kunnille, Siun sotelle ja muille toimijoille yhdistystoiminnan kehittämiseksi ja yhteistyön rakentamiseksi. Yhdistysohjelmaa voidaan hyödyntää hyvinvoinnin edistämisen suunnittelussa Pohjois-Karjalassa.

Elinvoimainen yhdistys- ja kansalaistoiminta tuo maakuntaan monipuolisesti toimintaa, harrastus-, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä persoonallisia tapahtumia. Aktiivinen yhdistys- ja kansalaistoiminta rakentaa omalta osaltaan toimivaa, yhteisöllistä, turvallista ja viihtyisää arkea Pohjois-Karjalassa.

2. Tilastoja ja taustoja Pohjois-Karjalasta

Pohjois-Karjalassa on 163 537 asukasta. Pohjois-Karjalaan kuuluu 13 kuntaa, joista kaupunkeja on 5. Heinävesi liittyi Pohjois-Karjalan maakuntaan 1.1.2021. Pohjois-Karjala jakaantuu kolmeen seutukuntaan: Joensuun seutuun, Keski-Karjalaan ja Pielisen-Karjalaan. Maakunnan keskus on yliopistokaupunki Joensuu, jonka asukasluku oli vuoden 2020 lopussa 76 935. Asukasmäärään suhteutettuna Joensuussa asuu eniten koululaisia ja opiskelijoita Suomessa, noin 25 % väestöstä. Ulkomaan kansalaisia Pohjois-Karjalassa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 3 909 henkilöä (2,4 %), joista Joensuussa asui 2390. Vieraskielisten osuus Pohjois-Karjalassa oli 6249 (3,9 %).

Tilastokeskuksen (2019) väestöennusteen mukaan Pohjois-Karjalassa lasten ja nuorten ja työikäisten määrä vähenee ja ikääntyvän väestön määrä kasvaa. Viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana väkiluku *Pohjois-Karjalan kaupunkialueilla on kasvanut*. Maaseutualueista kasvussa on ollut vain kaupungin läheinen maaseutu, eli maaseutumaiset alueet, jotka ovat toiminnallisesti ja fyysisesti lähellä kaupunkialueita. Harvaan asutulla maaseudulla väki on vähentynyt.

Monipaikkaisuus voi tuoda monenlaisia mahdollisuuksia Pohjois-Karjalalle. Monipaikkaisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisten elinympäristö koostuu useammasta merkityksellisestä paikasta ja liikkumisesta niiden välillä. Tutkimusten valossa monipaikkaisuus on vielä vähän hyödynnetty resurssi alueiden kehittämisen näkökulmasta ja sitä nostetaan yhä useammin esille yhtenä maaseudun tulevaisuuden kehittämistekijänä.

Pohjois-Karjalan maakunnan vahvuuksia hyvinvoinnin näkökulmasta ovat tahtotila yhdessä tekemiseen, monitoimijaiset yhteistyöverkostot, järjestökenttä, laaja-alainen koulutustarjonta, kansanterveydentyön vahva pohja, puhdas luonto sekä turvallisuus. Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin haasteina ovat muiden muassa sosioekonomisten ongelmien ja elintapahaasteiden kasautuminen, matala osallisuus, korkea yksinäisyys sekä korkea sairastavuus. Yleisesti maakunnan kehityksen kannalta keskeisiä haasteita ovat muiden muassa väestörakenne, kaupungistuminen, julkisen talouden rajallinen kantokyky, hyvinvoinnin ongelmat, työttömyys, ilmastonmuutos sekä saavutettavuus.

Pohjois-Karjalaa leimaa toisaalta korkea rakenteellinen työttömyys ja toisaalta pula osaavasta työvoimasta. Vuoden 2021 alussa Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen alueella oli 10 977 työtöntä työnhakijaa. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 15,4 %. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli 12,6 %. Pohjois-Karjalassa pitkäaikaistyöttömien osuus oli vuoden 2021 alussa 3 843. Pitkäaikaistyöttömien työllistymistä haastavia tekijöitä ovat muun muassa psyykkiset syyt, kuten syrjäytyminen. Pohjois-Karjalassa sekä nuorisotyöttömyys että nuorten syrjäytymisriski ovat korkealla tasolla muuhun maahan verrattuna.

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus Pohjois-Karjalassa vuonna 2017-2018 oli 9,8 %, joka oli maan toiseksi korkeinta. Koko Suomen keskiarvo oli 8,4 %. Pohjois-Karjalassa yksinäisimmiksi itsensä kokivat yli 75-vuotiaat naiset (15,1 %).

Pohjois-Karjalassa elinvoimainen järjestökenttä tarjoaa monipuolisesti toimintoja, tukea ja mielekästä tekemistä. Yhdistykset tekevät yhteistyötä. Yhteistyörakenteet ja -verkotot niin

järjestöjen välillä kuin julkisen sektorin kanssa tukevat yhdessä tekemistä, vuoropuhelua, osallisuutta sekä järjestökentän äänen kuulumista maakunnan kehittämisessä.

3. Yhdistystoiminta Pohjois-Karjalassa

Pohjois-Karjalassa on yhteensä 3847 yhdistystä (Patentti- ja rekisterihallitus 2021). Toimialoja ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistykset, kulttuurialan yhdistykset, vapaa-ajan yhdistykset, urheilu- ja liikuntayhdistykset, uskontoon ja maailmankatsomukseen liittyvät yhdistykset, maanpuolustukseen ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset sekä muut yhdistykset. Vuonna 2020 Pohjois-Karjalassa (ml. Heinävesi) rekisteröitiin 47 uutta yhdistystä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuoden 2017-2018 Finsote-tutkimuksen mukaan Pohjois-Karjalassa aktiivisesti yhdistystoimintaan ilmoitti osallistuvansa 23,5 % asukkaista. Pohjois-Karjalassa aktiivinen osallisuus oli maan toiseksi alinta. Koko maan keskimääräinen osallistumisaste oli 27,7 %. Pohjois-Karjalassa aktiivisuus oli alhaisinta 55-74 -vuotiaiden miesten osalta.

Kahden vuoden välein toteutettavalla Pohjois-Karjalan järjestökyselyllä kartoitetaan yhdistysten nykytilaa ja kehittämisen tarpeita. Vuoden 2019 kyselyn (n=249) mukaan yleisemmin yhdistyksessä toimi 11-20 vapaaehtoista (37 %) ja yhdistysten toiminta tavoitti vuosittain 101-500 ihmistä (41 %). Vuoden 2021 järjestökyselyn mukaan vapaaehtoisten määrä oli pysynyt vakaana enemmistöllä yhdistyksistä (54 %). Noin kolmanneksella yhdistyksistä (32 %) vapaaehtoisten määrä oli pienentynyt ja kasvanut noin 12 prosentilla. Noin puolella yhdistyksistä (52 %) toimintaan osallistui monipaikkaisia osallistujia. Palkattuja työntekijöitä oli noin kolmasosalla yhdistyksistä.

Järjestökyselyn 2021 mukaan noin puolella (52 %) yhdistyksistä toiminnan kokonaiskulut olivat enintään 5000 € vuodessa. Yli puolella (54 %) yhdistyksistä oli käytössä joko vuokratut tai omat toimitilat. Yhdistyksillä, joilla ei ollut vakinaisia toimitiloja, kokoontuivat esimerkiksi kuntien tiloissa, vuokratiloissa, jäsenten kotona, julkisissa tiloissa, seurakunnan tiloissa, Siun soten tiloissa ja toisten yhdistysten tiloissa.

Järjestökentän keskeisinä kehittämiskohteina pidettiin yhteistyön lisäämistä yhdistysten välillä, uusien ihmisten saamista mukaan yhdistysten toimintaan, yhdistysten toiminnan kehittämistä digitaalisia haasteita ja tarpeita vastaavaksi sekä uusia toimijoita kiinnostavaksi. Kehittämiskohteena nähtiin myös yhdistystoiminnan rahoitus sekä yleinen arvostus.

Kyselyn mukaan koronapandemialla oli merkittäviä vaikutuksia yhdistysten toimintaan. Koronan vaikutuksen näkyivät muiden muassa yhdistysten tapahtumien ja toiminnan määrän merkittävänä vähenemisenä, toiminnan pysähtymisenä ja vapaaehtoisten määrän pienemisenä. Koronapandemia ja toiminnan rajoitukset vaikuttivat myös yhdistyksien talouteen ja tulojen vähenemiseen. Sen sijaan digiosaaminen ja uudet toiminnan muodot olivat kasvaneet yhdistyksistä.

3.1 Yhdistykset hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäjinä

Yhdistys- ja kansalaistoiminnan keskeisenä tehtävänä on tarjota ihmisille osallistumisen ja sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia sekä osallisuuden kokemuksia. Tehtävä konkretisoituu järjestöjen vapaaehtois- ja vertaistoiminnassa, järjestölähtöisen auttamistyön organisoimisessa, harrastus-, kulttuuri-, ja virkistystoiminnassa sekä esimerkiksi erilaisten tapahtumien järjestämisessä. Muita yhdistysten tehtäviä ovat muiden muassa edunvalvonta ja vaikuttaminen kohderyhmänsä asioissa, asiantuntijana toimiminen, kehittämistoiminta sekä palveluiden tuottaminen. Yhdistykset toimivat myös työllistäjinä. Pohjois-Karjalan järjestökyselyn 2021 mukaan yhdistysten tärkeimpiä toimintamuotoja ovat harrastustoiminta, virkistystoiminta, kerhot ja muut ryhmät sekä säännölliset tapahtumat.

Yhdistysten toiminta edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä eri tavoin. Vuoden 2019 Pohjois-Karjalan järjestökyselyssä yhdistyksiä pyydettiin kuvailemaan omaa toimintaansa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä yksinäisyyden vähentämiseksi. Kyselyn mukaan yhdistystoiminta on sosiaalista toimintaa, jossa keskeistä on yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys. Yhdistykset tarjoavat ihmisille paikkoja, joissa tavata muita ihmisiä, harrastaa, saada vertaistukea ja virkistyä. Yhdistystoiminnan kautta voi tuntea kuuluvansa johonkin yhteisöön sekä vaikuttaa itselle merkityksellisiin asioihin. Yhdistykset tarjoavat myös ohjausta ja neuvontaa eri elämäntilanteissa sekä välittävät tietoa.

Yhdistys- ja kansalaistoimintaan osallistumalla on mahdollisuus kehittää omia taitojaan sekä saada uutta osaamista. Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen edistää myös esimerkiksi kaksisuuntaista kotoutumista, jossa maahanmuuttajat saavat kokemuksia suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisesta ja kantaväestö tutustuu maahanmuuttajiin.

Yhdistysten toiminta lisää yhteisöllisyyttä, luottamusta ja vuoropuhelua ihmisten tai esimerkiksi lähialueen asukkaiden keskuudessa, mikä lisää arjen turvallisuutta. Yhdistykset parantavat arjen turvallisuutta myös esimerkiksi jakamalla tietoa sekä tarjoamalla matalankynnyksen apua ongelmatilanteissa.

Yhdistykset järjestävät paljon tapahtumia ja toimintaa, jotka luovat maakuntaan yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa. Yhdistykset tarjoavat elämyksiä ja organisoivat paljon myös matkailun kannalta merkityksellisiä tapahtumia sekä ylläpitävät matkailukohteita.

3.2 Yhdistysten rahoitus

Yhdistysten rahoitus koostuu erilaisista lähteistä. Pohjois-Karjalan järjestökyselyn 2021 mukaan keskeisimmät rahoituksen lähteet olivat jäsenmaksut, oma varainhankinta, kuten arpajaiset ja myyntituotot, kuntien järjestöavustukset sekä osallistumis- ja harrastusmaksut. Tämän lisäksi yhdistykset rahoittavat omaa toimintaansa esimerkiksi tilavuokrilla, lahjoituksilla, talkootyöllä, sponsori-rahoituksella sekä erilaisilla kumppanuussopimuksilla. Kunnat tukevat yhdistystoimintaa ja kuntien avustukset ovat merkittävä tuki erityisesti paikallisten yhdistysten näkökulmasta.

Veikkauksen tuotoilla tuetaan muiden muassa sosiaali- ja terveysjärjestöjä, kulttuuria ja taidetta, liikuntaa ja nuorisjärjestöjä. *Vuonna 2020 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAn avustuksia myönnettiin Pohjois-Karjalaan noin 6 530 000 €.* Järjestöillä on mahdollisuus saada rahoitusta myös eri ministeriöiden, kuten Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Sosiaali- ja terveysministeriön kautta. Järjestöjen näkökulmasta Euroopan Unionin tärkeitä rahoitusmekanismeja ovat muiden muassa Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahasto (ESR) sekä Maaseuturahasto. Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi toimia työllisyshankkeiden rahoittajana. Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta yhdistykset voivat hakea rahoitusta muun muassa Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahastosta. Leader-rahoitusta yhdistykset voivat hakea yleishyödyllisiin kehittämis- tai investointihankkeisiin, jotka vastaavat Leader-ryhmän strategian tavoitteita. Myös erilaiset säätiöt ja rahastot ja esimerkiksi Taiteen edistämiskeskus Taike tarjoavat tukea yhdistyksien toimintaan.

3.3 Yhteistyön rakenteet

Pohjois-Karjalan järjestöasiain neuvottelukunta JANE on maakunnan järjestöjen yhteistyörakenne. Neuvottelukunnan jäsenet edustavat järjestöjä eri toimialoilta. JANE toimii järjestö- ja yhdistystoiminnan asiantuntijaryhmänä ja virallisena maakuntaliiton POKAT-teemaryhmänä.

Paikallis-JANE on paikallinen järjestöasiain neuvottelukunta, järjestöjen yhteistyöryhmä, joka toimii vuoropuhelussa kunnan kanssa. Kunnissa toimii myös muun nimisiä järjestöjen yhteistyöryhmiä tai erilaisia vaikuttamisrakenteita, joiden kautta järjestöt pääsevät vaikuttamaan kunnan toimintaan.

Pohjois-Karjalassa toimii lukuisia järjestöverkostoja, jotka kokoavat järjestöjä tietyn teeman tai toimialan ympärille. Tietoa Pohjois-Karjalan yhdistyksistä ja verkostoista on koottu Jelli-järjestötietopalveluun www.jelli.fi. Jelli on osa valtakunnallista Toimeksi.fi - verkkopalvelukokonaisuutta.

Kaikkiin Pohjois-Karjalan kuntiin on nimetty järjestöyhteyshenkilöitä ja kunnat järjestävät melko säännöllisesti isompia järjestötapaamisia, joissa kunnat tuovat ajankohtaisia asioita vuoropuheluun järjestöjen kanssa.

Järjestöt ovat osallistuneet kuntien hyvinvointikertomuksien laadintaan eri kunnissa Pohjois-Karjalassa. Järjestöt ovat olleet mukana ja tuoneet asiantuntemustaan kuntien hyvinvointikertomusprosesseihin erilaisin keinoin: järjestöillat, järjestökyselyt, paikallis-JANEt, hyvinvointiryhmät/laajennetut johtoryhmät, kuntatapaamiset, maakunnalliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijoiden työkokoukset.

Pohjois-Karjalan järjestökyselyn 2021 mukaan yhdistysten yleisimmät yhteistyömuodot muiden yhdistysten kanssa olivat tapahtumat, vapaaehtois- ja vertaistoiminta sekä kehittämishankkeet.

Julkisista toimijoista yhdistykset tekivät eniten yhteistyötä kunnan (88 %), seurakuntien (49 %) ja oppilaitosten (48 %) kanssa. Yhdistysten yleisimmät yhteistyömuodot kunnan kanssa olivat toiminta-avustukset, tapahtumat sekä tilat.

Järjestö-kuntayhteistyön kehittämisen näkökulmasta toivottiin, että kunnasta löytyisi yhteyshenkilö järjestöasioissa, parempaa tiedonkulkua yhdistysten ja kunnan välillä, enemmän vuoropuhelua ja säännöllisiä tapaamisia kunnan kanssa sekä vakiintuneempia rakenteita kunta-järjestöyhteistyölle.

Siun Soten ja yhdistysten yhteistyö oli melko vähäistä. Eniten yhdistykset tekivät yhteistyötä tapahtumissa ja asiakasohjauksessa. Yhdistykset kehittäisivät yhteistyötä nykyistä tiiviimmäksi, halusivat kehittää uusia yhteistyömuotoja, toivoivat Siun Sotelta nykyistä parempaa sitoutumista yhteistyöhön, selkeitä linjauksia järjestöyhteistyön muodoista, hyvää viestintää sekä jalkautumista yhdistyksiin.

4. Prosessikuvaus

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma toteutettiin vuoden 2021 aikana. Lähtökohtana ohjelmatyölle oli järjestölähtöisyys sekä osallistava ja avoin alhaalta ylöspäin etenevä prosessi, jossa paikallisten toimijoiden ideat, tarpeet ja toiveet muuttuivat yhteisiksi painopisteiksi ja kehittämistavoitteiksi. Myös sidosryhmillä oli mahdollisuus vaikuttaa yhdistysohjelman sisältöihin.

Yhdistysohjelmatyöstä vastasi Pohjois-Karjalan järjestöasiain neuvottelukunta JANE. Ohjelman kokoaminen toteutettiin Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen ja JANE maakunnan hyvinvoinnin edistäjänä -hankkeen/ Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys (Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahasto) resursseilla. JANEn jäsenistä koottu työryhmä toimi kirjoittamis- ja kokoamistyön tukena.

Yhdistysohjelman perustana käytettiin Pohjois-Karjalan järjestökyselyn 2021 tuloksia. Tulosten pohjalta kirjoitettiin ohjelman ensimmäinen luonnos, jossa määriteltiin kolme painopistettä sekä kehittämistavoitteita.

Järjestökyselyn tuloksia ja yhdistysohjelman luonnosta esiteltiin tämän jälkeen yhdistysohjelma -työpajoissa, kuntakohtaisissa järjestöilloissa sekä yhdistysten yhteisissä verkostoissa. Tilaisuuksiin oli mahdollista osallistua etäyhteyksin. Tapaamisissa kerättiin toimijoilta tietoa siitä, ovatko painopisteet oikeansuuntaisia sekä kommentteja ja kehittämis ehdotuksia ohjelman sisältöihin. Yhdistysohjelmaan oli mahdollisuus lausua sähköisesti yhden kuukauden ajan.

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma on Pohjois-Karjalan maakuntaohjelman POKAT2025:n toimenpideohjelma. Lakisääteinen maakuntaohjelma ohjaa alueen kehittämistä sen laatimisesta vastaa maakunnan liitto. Pohjois-Karjalan maakuntaohjelmaa ja Pohjois-Karjalan yhdistysohjelmaa laadittiin samanaikaisesti. Yhdistysohjelman tavoitteita on nostettu maakuntaohjelmaan.

JANE hyväksyi yhdistysohjelman xxxx ja Pohjois-Karjalan maakuntahallitus xxx.

5. Visio

Pohjoiskarjalaisten yhdistystoimijoiden yhteinen tavoitetila tulevaisuudesta:

Monipuolinen ja aktiivinen yhdistys- ja kansalaistoiminta tarjoaa mielekästä elämää ja osallisuutta ihmisille. Toiminta on kaikille avointa ja yhdistystoimintaa uudistetaan rohkeasti yhdessä osallistujien kanssa.

Yhdistysten toimintaedellytykset maakunnassa ovat hyvät. Yhdistykset toimivat yhteistyössä ihmisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi. Yhdistykset ovat haluttuja yhteistyökumppaneita ja keskeisiä toimijoita hyvinvoivan ja elinvoimaisen maakunnan kehittämisessä.

6. Painopisteet ja kehittämistavoitteet

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelmalla on kolme strategista painospistettä. Painopisteet ovat uudistuva ja kestävä kansalaistoiminta, yhdistysten välinen yhteistyö ja hyvinvointia kumppanuudessa.

6.1 Uudistuva ja kestävä kansalaistoiminta

Pohjois-Karjalassa yhdistys- ja kansalaistoiminta on aktiivista ja monipuolista. Yhdistys- ja kansalaistoiminta tarjoaa ihmisille mielekkäitä ja merkityksellisiä tekemisen, yhdessä olon, osallistumisen- ja vaikuttamisen paikkoja. Toiminta on kaikille avointa ja yhdistyksissä on syrjintäkielto.

Yhdistykset viestivät ja tuovat esille toimintaansa monikanavaisesti. Digitaalisia ratkaisuja kehitetään ja uusia toimintamuotoja otetaan rohkeasti käyttöön toiminnan kehittämiseksi ja uusien osallistujien mukaan saamiseksi.

Yhdistysten toiminta ja tapahtumat luovat maakuntaan hyvinvointia, elinvoimaa, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Yhdistystoiminta ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja vähentää hyvinvointieroja. Yhdistysten toiminnassa huomioidaan sosiaalisesti, ekologisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä kehitys.

Kehittämistavoitteet:

1. Yhdistys- ja kansalaistoiminnan muotoja uudistetaan

Yhdistys- ja kansalaistoiminta mahdollistaa ihmisten yhteisesti tärkeiksi ja merkitykselliseksi kokemiensa asioiden tekemistä. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä osallistujien, esimerkiksi nuorten kanssa.

Mahdollistetaan ja tarjotaan tukea sekä kannustusta omannäköisen toiminnan käynnistämiseksi. Tarjotaan mahdollisuuksia lyhytkestoiseen osallistumiseen. Huomioidaan toiminnan kehittämisessä esteettömyys ja saavutettavuus. Edistetään moninaisuutta ja ylisukupolvisuutta yhdistystoiminnassa sekä mahdollistetaan monipaikkaisten asukkaiden osallistuminen toimintaan.

2. Kansalais- ja yhdistystoiminta näkyy

Yhdistystoimijat viestivät monikanavaisesti ja innostavasti omasta toiminnastaan. Viestintä on selkeäkielistä. Yhdistystoimijoita koulutetaan viestinnässä ja sähköisten viestintäkanavien käyttöönotossa. Yhteismarkkinointia tehdään uusien ihmisten mukaan saamiseksi toimintaan.

Yhdistykset tarjoavat medioille elämänmakuisia kokemuksia, tarinoita sekä tuovat esiin jäsentensä ääntä. Yhdistys- ja kansalaistoimintaa tehdään tutuksi päättäjille. Toteutetaan maakunnallinen järjestökysely säännöllisesti ja tuodaan sen kautta yhdistysten toimintaa ja kehittämistarpeita

näkyväksi. Yhdistys- ja kansalaistoimintaa tehdään näkyväksi kuntalaisille ja monipaikkaisille asukkaille toteuttamalla viestintää ja markkinointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

3. Digiosaaminen vahvistuu

Yhdistystoimijoita koulutetaan ja tuetaan digitaalisten työkalujen ja toimintaympäristöjen käyttöönottamiseksi. Yhdistykset ja muut toimijat tekevät yhteistyötä digikehittämisessä ja digituen antamisessa. Digioppimisessa hyödynnetään vertaisoppimista ja ylisukupolvi yhteistyötä. Uusia digitaalisia ratkaisuja ja innovaatioita pilotoidaan ja kehitetään rohkeasti.

4. Tuettu vapaaehtoistoiminta osaksi toimintaa

Kehitetään tuettua vapaaehtoistoimintaa erityistä tukea tarvitsevien kohderyhmien kanssa. Tuettu vapaaehtoistoiminta tekee vapaaehtoistoimintaa kaikille saavutettavaksi ja mahdollistaa yksilöiden tasavertaisen osallisuuden ja toimijuuden. Tuetussa vapaaehtoistoinnassa kiinnitetään erityistä huomiota vapaaehtoiselle mielekkään tehtävän löytämiseen, perehdytykseen ja tukeen. Kehitetään tuettua vapaaehtoistoimintaa muun muassa maahanmuuttajien kanssa. Maahanmuuttajien toiminta järjestöjen vapaaehtoisina edistää kaksisuuntaista kotoutumista, tukee heidän osallisuuttaan, parantaa kielitaitoa ja luo askelia kohti työelämää.

5. Yhdistykset ja oppilaitokset tekevät yhteistyötä

Yhdistysten ja oppilaitosten yhteistyö voi olla esimerkiksi oppituntien järjestämistä, yhdistyksen materiaalin hyödyntämistä, toiminta- ja teemapäiviä tai vierailuja oppilaitoksissa. Yhteistyötä tehdään erilaisissa matalankynnyksen toiminnassa ja kokeiluissa. Yhdistykset tarjoavat opiskelijoille työharjoittelupaikkoja ja yhdistysten harjoitteluympäristöjä kehitetään.

6. Yhdistykset huomioivat toiminnassaan kestävän kehityksen

Pohjois-Karjala on ilmastokestävyyden edelläkävijä vuonna 2030. Ympäristövastuullisuus on myös jokaisen yhdistyksen asia. Yhdistykset huomioivat omassa toiminnassaan kestävän kehityksen esimerkiksi tekemällä oman yhdistyksen ympäristösuositukset, kierrättämällä, järjestämällä ympäristön siivous- ja kunnostuspäiviä tai suosimalla ympäristöystävällisiä liikkumisratkaisuja. Yhdistykset välittävät tietoa kestävästä kehityksestä.

7. Yhdistysten palvelutuotanto-osaaminen vahvistuu

Yhdistykset kehittävät palvelutuotanto-osaamistaan. Tarjotaan koulutusta muiden muassa hankinnoista ja kilpailutuksesta. Tehdään yhteistyötä järjestöjen kesken muun muassa hankintoihin osallistumisessa ja hyödynnetään olemassa olevia alustaratkaisuja, esimerkiksi Socialan Yhteisen hyvän alustaa.

6.2. Yhdistysten välinen yhteistyö

Yhdistysten välinen yhteistyö Pohjois-Karjalassa on sujuvaa. Yhdistykset tekevät ja kehittävät yhteistyötä sekä paikallisella, seudullisella että maakunnallisella tasolla. Yhdistysten eri vahvuudet ja osaaminen nähdään rikkautena. Yhteistyössä syntyy vaikuttavampia tekoja ja uusia ideoita toimintojen kehittämiseksi. Yhteistyötä edistetään myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Yhdistysten yhteisten vaikuttamis- ja osallisuusrakenteiden kautta tehdään vaikuttamistyötä yhdistys- ja kansalaistoiminnan toimintaedellytyksien parantamiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.

Kehittämistavoitteet:

1. Yhteistyön uudet muodot

Yhdistykset kokeilevat ja kehittävät uusia yhteistyömuotoja, esim. yhteistyöllistäminen, tilaratkaisut, tapahtumat, hallinto, vaikuttaminen sekä hankevalmistelu ja hankeyhteistyö useamman yhdistyksen kesken. Yhdistysten avointa viestintää ja vuorovaikutusta kehitetään. Erilaiset yhdistykset tapaavat toisiaan.

Elinvoimaisen yhdistystoiminnan edistämiseksi yhdistysten välisessä yhteistyössä tarkastellaan erilaisia vaihtoehtoja ja tehdään uudenlaisia ratkaisuja muun muassa toimintojen ja yhdistysten yhdistymisen osalta.

2. Yhdistykset tekevät yhteistyötä vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä

Yhdistykset tekevät yhteistyötä vapaaehtoistoiminnan vahvistamiseksi ja kehittämiseksi. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi vapaaehtoistoiminnan koulutuksissa, vapaaehtoistojoiden rekrytoinnissa ja virkistäytymisessä. Vapaaehtoistehtävistä on löydettävissä kootusti tietoa sähköisesti. Vapaaehtoistoiminnan uusia muotoja, kuten kevyt- ja digivapaaehtoisuutta, tuettua vapaaehtoisuutta ja yritysyhteistyötä kehitetään.

3. JANE tekee vahvaa vaikuttamistyötä järjestöjen toimintaedellytysten ja yhteistyön tukemiseksi

Pohjois-Karjalan järjestöasiain neuvottelukunta JANEn roolia eri alojen yhdistysten yhteistyöryhmänä vahvistetaan. Vaikutetaan JANEn kautta järjestöjen toimintaedellytyksien tukemiseen maakunnassa. JANEn toimintaa tehdään näkyväksi ja tunnetuksi sekä kehitetään JANEn viestintään ja vuoropuhelua yhdistyskentän kanssa. Tuetaan Paikallis-JANEjen toimintaa.

4. Maakunnalliset verkkopalvelut kokoavat järjestötietoa

Maakunnallisia yhdistysten tietoa kokoavia verkkopalveluita kuten Jelli-järjestötietopalvelua, kehitetään ja tehdään tunnetuksi. Tietoa yhdistystoiminnasta on löydettävissä kunnittain ja

aiheittain. Sivustot linkittyvät toisiinsa ja kuntien, maakuntaliiton sekä Siun soten/hyvinvointialueen verkkosivuille ja palvelualustoille, esimerkiksi tapahtumakalenterien ja toimintojen osalta.

5. Yhdistykset työllistävät

Yhdistykset työllistävät asiantuntijoita, ohjaajia ja muuta henkilöstöä. Yhdistykset tarjoavat työtä esimerkiksi osatyökykyisille, palkkatuella työllistetyille ja kuntouttavassa työtoiminnassa oleville ihmisille. Yhdistykset työllistävät nuoria kesätöihin hyödyntämällä esimerkiksi kuntien tarjoamia kesätyöseteleitä.

Tuetaan yhdistyksiä työllistämässä tarjoamalla neuvontaa esimerkiksi palkkatukityöllistämiseen. Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden siirtyminen kunnille luo uuden toimintaympäristön ja uudenlaisia yhteistyöpaikkoja yhdistystyöllistämisen kehittämiseen. Yhdistykset tekevät yhteistyötä työllistämässä esimerkiksi palkkaamalla yhteisen työntekijän.

6. Vaikutetaan valtakunnallisesti

Pohjois-Karjalan yhdistyksillä on edustus maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnassa, joka edistää maakuntien järjestöjen välistä yhteistyötä ja maakuntien ja valtakunnallisen toiminnan vuoropuhelua. Pohjois-Karjalan järjestöedustajan valitsee järjestöasiain neuvottelukunta JANE.

6.3. Hyvinvointia kumppanuudessa

Pohjois-Karjalassa yhdistysten toimintaa arvostetaan ja tuetaan. Yhdistyksillä on tunnustettu asema. Yhdistykset ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Yhdistykset tarjoavat ihmisille toimintaa, tukea eri elämäntilanteissa sekä harrastus- ja osallistumismahdollisuuksia. Yhdistykset toimivat lähellä ihmisten arkielämää ja tunnistavat kohderyhmänsä tarpeita. Pohjois-Karjalassa ihmisten hyvinvointia edistäviä ratkaisuja etsitään yhdessä vuoropuhelussa eri toimijoiden kesken ja tasavertaisessa kumppanuudessa.

Kehittämistavoitteet:

1 Yhdistyksille on maksuttomia, terveitä ja esteettömiä tiloja

Tilat mahdollistavat ihmisten kohtaamista ja monipuolisen ja suunnitelmallisen toiminnan järjestämisen. Julkisten toimijoiden tilojen käyttömahdollisuudesta tiedotetaan avoimesti ja huolehditaan, että erilaisilla yhdistyksillä on mahdollisuus käyttää tiloja säännöllisesti. Järjestöjen yhteiset tilat, matalankynnyksen kohtaamispaikat ja kylätalot yhdistävät erilaisia toimijoita saman katon alle. Niiden toimintaa tuetaan.

2. Yhdistys- ja kansalaistoimintaa tuetaan

Yhdistystoimintaa tuetaan kuntien järjestöavustuksilla. Avustuskäytännöt ovat avoimia ja yksinkertaisia ja eri alojen yhdistykset huomioidaan tasapuolisesti avustusten hakemisessa ja myöntämisessä. Avustuksista tiedotetaan yhdistyksiä. Avustuskäytäntöjä kehitetään yhdessä toimijoiden kanssa.

Avustuskriteerejä voidaan kehittää muun muassa niin, että järjestöavustuksia voivat tasavertaisesti hakea eri alojen yhdistykset, jotka järjestävät toimintaa alueen ihmisille. Kuntien yleisavustuksilla tuetaan yhdistysten perustoimintaa, eikä yleisavustuksista tulisi luopua. Kunnissa on yhdistyksille puskurirahastoja, joista yhdistykset voivat hakea lainaa hanketoiminnan toteuttamiseksi.

Tulevaisuuden hyvinvointialue luo uudenlaisia mahdollisuuksia avustuskäytänteisiin. Sovitaan yhteistyössä järjestöjen kanssa, miten jatkossa kunnat tukevat yhdistyksiä ja miten hyvinvointialue tukee yhdistyksiä.

3. Nimetyt järjestöjen yhteyshenkilöt

Nimetyt yhteyshenkilöt niin kunta- kuin maakuntatasolla mahdollistavat yhdistysten ja julkisen sektorin koordinoitumisen yhteistyön ja yhdistystoiminnan integroitumisen alueella tehtävään hyvinvointityöhön. Yhteyshenkilön työtehtäviä voi olla esimerkiksi yhteistyörakenteiden kehittäminen, järjestötapaamisten järjestäminen, yhdistysten näkökulmien vieminen suunnitteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon sekä yhteistyö-asiakirjan laatiminen yhteistyössä yhdistysten kanssa.

4. Säännölliset järjestötapaamiset ja verkostot

Kunnat, Siun sote ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kutsuvat säännöllisesti koolle alueellisia sekä paikallisia järjestötapaamisia ja verkostoja yhteistyössä järjestöjen kanssa. Järjestöjen osalta hyödynnetään olemassa olevia vakiintuneita järjestöyhteistyön rakenteita. Tapaamiset voivat olla suunnattu kaikille alueen yhdistyksille tai tarpeen mukaan esimerkiksi toimialan, teeman tai asuinalueen mukaan. Sisällöt suunnitellaan vuoropuhelussa toimijoiden kanssa, jolloin tapaamisen aiheet vastaavat molemmin puolin toimijoiden paikallisiin tarpeisiin.

5. Yhdistykset vaikuttavat yhteistyörakenteiden kautta

Yhteistyön rakenteet takaavat tiiviimmän ja vaikuttavamman yhteistyön toimijoiden välillä. Kannustetaan ja tuetaan yhdistyksiä ja kuntia paikallisten eri alojen yhdistysten yhteistyöryhmien, esimerkiksi Paikallis-JANEjen perustamiseksi. Kehitetään järjestöjen, Siun soten ja kuntien yhteistyörakenteita maakunnallisella ja paikallisella tasolla. Rakenteiden kautta mahdollistetaan yhteissuunnittelu eri toimijoiden välillä.

6. Yhdistykset ovat mukana hyvinvointikertomusten laadinnassa

Yhdistykset ovat mukana maakunnallisten ja kuntien hyvinvointikertomuksien ja -suunnitelmien laadinnassa. Yhdistykset toimivat lähellä ihmisten arkielämää ja tunnistavat kohderyhmänsä tarpeita. Yhdistykset tuovat erilaisin keinoin asiaintuntemustaan ja tietoa hyvinvointikertomuksiin ja -suunnitelmiin.

7. Yhteistyökäytänteistä on sovittu

Kunnan ja yhdistysten yhteistyön käytänteet kirjataan asiakirjaan. Asiakirja voi sisältää esimerkiksi seuraavia asioita: avustukset ja tuet, järjestöille tarjottavat toimitilat, järjestöyhteyshenkilöt, osallisuus- ja yhteistyörakenteet, järjestöjen osallisuus hyvinvointikertomusten laadinnassa, kumppanuustoiminta ja viestintä. Sisällöt löytyvät kootusti myös kunnan verkkosivuilta.

Laaditaan järjestöjen, kuntien ja Siun soten kanssa yhteistyössä asiakirja, jossa on kirjattu järjestöyhteistyöhön liittyvät keskeiset tavoitteet, rakenteet, toimintaperiaatteet ja käytännöt.

8. Viestintää ja markkinointia toteutetaan yhdessä

Viestintää ja yhteismarkkinointia kehitetään eri toimijoiden välillä. Viestintää toteutetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti. Yhdistysten toimintaa ja järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä tehdään näkyväksi kuntien ja Siun soten ammattilaisille sekä päättäjille.

9. Tehdään yhteistyötä hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa

Ihmisten hyvinvointia edistäviä ratkaisuja ja innovaatioita etsitään kumppanuudessa eri toimijoiden kesken. Hankkeiden yhteissuunnitteluun kehitetään uusia toimintatapoja. Perustetaan yhdistysten, rahoittajien ja eri toimijoiden yhteinen hankepooli, jossa esitellään ja käsitellään haettavat hankkeet ja haetaan synergia etuja. Yhdistysten hankeosaamista kehitetään.

7. Arviointi ja seuranta

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelman toteutumista seuraa ja arvioi Pohjois-Karjalan järjestöasian neuvottelukunta JANE yhteistyössä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kanssa. Tavoitteiden toteutumista seurataan kahden vuoden välein muun muassa Pohjois-Karjalan järjestökyselyllä. Ohjelman toteutumista arvioidaan seuraavien mittareiden sekä laadullisen aineiston avulla.

- Vapaaehtoisten määrä on pysynyt vakaana tai kasvanut
- Monipaikkaisten osallistujien määrä yhdistystoiminnassa on kasvanut
- Palkattujen työntekijöiden määrä on kasvanut
- Kunnilta avustusta hakevien yhdistysten määrä on kasvanut
- Yhteistyö muiden yhdistysten kanssa on kehittynyt ja lisääntynyt
- JANEn tunnettuus on lisääntynyt
- Yhteistyö julkisten toimijoiden kanssa on kehittynyt ja lisääntynyt
- Tietonsa Jelliin ilmoittaneiden yhdistysten määrä on lisääntynyt
- Yhdistysten yhteistyöryhmien määrä ja järjestö-kuntayhteistyön asiakirjojen määrä on kasvanut
- Järjestöyhteys henkilöiden määrä on lisääntynyt
- Järjestöyhteys henkilöiden tunnettuus yhdistysten keskuudessa on lisääntynyt

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelmaa ja sen painopisteitä ja kehittämistavoitteita esitellään muiden muassa järjestötapaamisissa sekä yhdistysten verkostoissa. Yhdistysohjelmasta yhdistykset voivat poimia itselleen tarkoituksenmukaisia tavoitteita asioiden edistämiseksi ja kehittämiseksi Pohjois-Karjalassa. Ohjelma antaa tietoa ja toimii työvälineenä yhdistyksille, kunnille, Siun sotelle ja muille toimijoille yhdistystoiminnan kehittämiseksi ja yhteistyön rakentamiseksi.

8. Lähteet

Liitteet

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelman 2021-2025 vaikutusten arviointi

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelman 2021-2025 vaikutusten arviointi

Painopisteet ja kehittämistavoitteet	Vaikutukset	
<p>Uudistuva ja kestävä kansalaistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdistys- ja kansalaistoiminnan muotoja uudistetaan • Kansalais- ja yhdistystoiminta näkyy • Digiosaaminen vahvistuu • Tuettu vapaaehtoistoiminta osaksi toimintaa • Yhdistykset ja oppilaitokset tekevät yhteistyötä • Yhdistykset huomioivat toiminnassaan kestävän kehityksen • Yhdistysten palvelutuotanto-osaaminen vahvistuu 	Taloudelliset	Toimintamuotoja kehitettäessä syntyy uusia innovaatioita, jotka lisäävät ihmisten hyvinvointia. Palvelutuotannon kehittäminen lisää työllisyyttä ja liikevaihtoa.
	Ekologiset	Kestävä kehitys huomioidaan kaikessa toiminnassa ja tietoisuus kasvaa. Yhdistyksissä tehdään ympäristön hyväksi erilaisia toimenpiteitä kuten ympäristön siivousta ja kunnostusta. Yhdistykset välittävät tietoa kestävästä kehityksestä. Digiosaamisen kehittyminen yhdistysten toiminnassa vähentää esim. matkustusta.
	Sosiaaliset	Yhdistys- ja kansalaistoiminta lisää ihmisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä, ehkäisee syrjäytymistä ja vähentää hyvinvointieroja. Monipuolinen yhdistys- ja kansalaistoiminta mahdollistaa ihmisten osallistumisen, mielekkään toiminnan, tukee arjessa selviytymistä sekä lisää ihmisten viihtyisyyttä ja arjen turvallisuutta. Haasteena yhdistystoiminnassa on yhdistyksen vastuiden ja tehtävien kasautuminen pienelle joukolle ihmisiä, joka vaikuttaa ihmisten jaksamiseen ja motivaatioon toimia yhdistyksissä. Yhdistys- ja kansalaistoiminta ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen lisää elinikäistä oppimista.
	Kulttuuriset	Yhdistys- ja kansalaistoiminta luo ja vahvistaa paikallista ja alueellista kulttuuria. Yhdistys- ja kansalaistoiminta mahdollistaa erilaisten ihmisten kohtaamisen sekä uusien tietojen ja taitojen oppimisen. Maahanmuuttajien ja osallistuminen yhdistys- ja kansalaistoimintaan lisää kulttuurien yhteisvaikutuksia ja synnyttää uusia toimintamalleja ja -tapoja. Tietoisuus ja ymmärrys eri kulttuureista ja moninaisuudesta lisääntyy. Oppilaitosyhteistyö lisää yhdistystoimintaperinteen siirtymistä tuleville sukupolville.
	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	Monipuolinen yhdistystoiminta tarjoaa myös haavoittuvammassa asemassa oleville ihmisryhmille toiminnan ja tekemisen paikkoja. Ohjelmassa korostetaan

		<p> syrjimättömyyttä ja moninaisuutta. Tuetun vapaaehtoistoiminnan kehittäminen lisää ihmisten tasa-arvoa. Digiosaamisen lisääminen mahdollistaa laajemman osallisuuden ja palvelujen käytön. Verkkoon viety yhdistystoiminta voi myös syrjäyttää.</p>
--	--	---

Painopisteet ja kehittämistavoitteet	Vaikutukset	
<p>Yhdistysten välinen yhteistyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyön uudet muodot • Yhdistykset tekevät yhteistyötä vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä • JANE tekee vahvaa vaikuttamistyötä järjestöjen toimintaedellytysten ja yhteistyön tukemiseksi • Maakunnalliset verkkopalvelut kokoavat järjestötietoa • Yhdistykset työllistävät • Vaikutetaan valtakunnallisesti 	Taloudelliset	Yhdistykset tarjoavat työpaikkoja erilaisiin tehtäviin. Yhdistysten on mahdollisuus toimia työllistämistyössä. (työllistäminen, työllistämisen tuki). Yhdistystoiminta tarjoaa työpaikkoja nuorille. Yhdistyksissä toimiminen vahvistaa nuorten työelämätaitoja.
	Ekologiset	Yhteistyö mahdollistaa kestävä kehityksen mukaisia ratkaisua yhdistystoiminnassa.
	Sosiaaliset	<p>JANE tuo yhdistyksiä yhteen ja toimii yhteistyöelimenä. Tämä lisää mm. sosiaalista pääomaa. JANE on toiminut ja toimii hyvänä käytänteenä järjestöjen välisestä ja järjestö-julkinen yhteistyöstä ja vuoropuhelusta myös valtakunnallisesti ja kansainvälisestä.</p> <p>Maakunnallisten verkkopalvelujen ja vapaaehtoistoiminnan kautta ihmiset löytävät mielekästä tekemistä, toiminnan paikkoja, tukea sekä esim. koulutuksia. Hyvinvointi ja osaaminen kasvaa.</p>
	Kulttuuriset	Yhteistyössä syntyy uusia yhteistyön käytäntöjä, kulttuurisia innovaatioita ja luodaan uutta yhdistyskulttuuria.
	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	Maakunnan yhdistysten ääni kuuluu valtakunnallisessa päätöksenteossa (Maakuntien verkostojärjestöt). JANEn kautta maakunnan yhdistysten ääni kuuluu maakunnallisessa päätöksenteossa ja kehittämisessä.

Painopisteet ja kehittämistavoitteet	Vaikutukset	
<p>Hyvinvointia kumppanuudessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdistyksille on maksuttomia, terveitä ja esteettämiä tiloja • Yhdistys- ja kansalaistoimintaa tuetaan • Nimetyt järjestöjen yhteyshenkilöt • Säännölliset järjestötapaamiset ja verkostot • Yhdistykset vaikuttavat yhteistyörakenteiden kautta • Yhdistykset ovat mukana hyvinvointikertomusten laadinnassa • Yhteistyökäytänteistä on sovittu • Viestintää ja markkinointia toteutetaan yhdessä • Tehdään yhteistyötä hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa 	<p>Taloudelliset</p>	<p>Yhdistystoiminta ennaltaehkäisee syrjäytymistä. Yhdistysten kautta tarjolla on monenlaista toimintaa, harrastusmahdollisuuksia, ihmisten toimintakykyä ylläpitävää, ennaltaehkäisevää toimintaa ja kohtaamispaikkoja, jotka tukevat ihmisten hyvinvointia ja mahdollistavat osallisuuden kokemusta. Yhdistysten ja julkisen sektorin yhteistyö tuottaa positiivisia vaikutuksia aluekehitykseen. Yhdistykset työllistävät ja toteuttavat taloudellisesti merkittäviä kehittämishankkeita. Yhdistysten kautta tavoitetaan laajasti ihmisiä ja niiden kautta organisoitu vapaaehtoistoiminta mahdollistaa isoja tapahtumia maakunnassa. Tilojen yhteiskäyttö on resurssitehokasta.</p>
	<p>Ekologiset</p>	<p>Toimijoiden välinen yhteistyö lisää tietoisuutta ekologisesti kestävästä kehityksestä, mahdollistaa kestäväan kehitykseen liittyvän osaamisen jakamisen sekä lisää kestäväan kehityksen mukaisia toimenpiteitä. Tilojen yhteiskäyttö on tehokasta kestäväan kehityksen näkökulmasta.</p>
	<p>Sosiaaliset</p>	<p>Yhdistysten toiminta tukee ihmisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhdistykset tunnistetaan paremmin yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä kunnassa ja maakunnassa. Yhdistysten ja julkisen vuoropuhelu mm. järjestötapaamiset, rakenteet ja yhteyshenkilöt lisäävät yhdistysten mahdollisuuksia vaikuttaa suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä toimijoiden välistä yhteiskehittämistä. Yhteistyössä syntyy uusia innovaatioita, jotka tukevat ihmisten hyvinvointia.</p>
	<p>Kulttuuriset</p>	<p>Yhteistyössä syntyy uusia toimintakäytänteitä sekä uudenlaista toimintakulttuuria, joista otetaan myös mallia muualla maassa.</p>
	<p>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus</p>	<p>Elinvoimainen yhdistyskenttä luo mahdollisuuksia maakunnan ihmisille osallistua, vaikuttaa, saada tukea ja harrastaa. Yhdistysten ja julkisen sektorin yhteistyö tuottaa positiivisia vaikutuksia alueen kehittämiseen.</p>